

Vlaamse overheid

Afdeling Partnerschappen met Besturen
en Maatschappij
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

Aan De Buitenkans

t.a.v. MOS-contactpersoon Mertens Machtelt
t.a.v. de directie, personeel en leerlingen
Dorpsstraat 82
3294 Diest

vragen naar/ e-mail

Muriel Geldhof
Muriel.geldhof@vlaanderen.be

telefoonnummer

0496/564046

datum

16/06/2024

Aanvraag Groene Vlag

Beste MOSsers,

Van harte proficiat: **uw school behaalde de Groene Vlag** van het internationale programma Eco-Schools van de FEE (Foundation for Environmental Education)!

Op **04/06/2024** bezochten een MOS-begeleider en een MOS-coördinator uw school om het spel 'Op Weg naar de Groene Vlag' te spelen. Dit spel toonde aan dat uw school beantwoordt aan de zeven succesfactoren van de FEE. Daarom mag ze zich nu officieel bestempelen als 'Eco-School'.

In de bijlage vindt u **een verslag** waarin we uw sterke punten en enkele groeikansen op een rij zetten. De Groene Vlag is drie schooljaren geldig. Als u 2027 opnieuw de Groene Vlag wilt behalen, dan kunt u zich kandidaat stellen in de loop van het schooljaar 2026-2027.

Het **Groene Vlagfeest** vindt plaats op **4 oktober 2024** in het Herman Teirlinckgebouw, Havenlaan 88, 1000 Brussel. Een uitnodiging hiervoor met alle nodige informatie ontvangt u in de maand september.

Wij wensen de school veel succes in haar verdere transitie naar een duurzame school. Voor vragen kunt u contact opnemen met uw provinciale MOS-begeleider.

Jan Kielemoes

Afdelingshoofd

Afdeling Partnerschappen met Besturen en Maatschappij

Inleiding

De naam van jullie school was al heel beloftevol, en een kijkje op jullie website en Facebookpagina gaf ons op voorhand reeds een duidelijk beeld van het belang dat jullie aan duurzaamheid hechten. De diverse MOS-acties die jullie ondernemen, komen via jullie communicatiekanalen helder naar voren.

Bij aankomst op de school voelden we al direct een aangename sfeer. De prachtige, groene achterliggende speelplaats en het toffe speelbos maakten meteen een geweldige indruk. Het is duidelijk dat jullie omgeving een inspirerende plek is voor zowel leerlingen als medewerkers.

De vragen en opdrachten tijdens de werksessie voelden soms als een uitdaging. De leerlingen waren tijdens de sessie eerder voorzichtig en terughoudend. We waarderen het natuurlijk dat jullie de leerlingen de ruimte geven om hun stem te laten horen. We waren ook blij met de waardevolle aanvullingen van de leerkracht, de milieudienst/ouder, en de directrice. Hun bijdragen waren zeer behulpzaam en boden extra perspectief.

We zijn heel blij dat jullie de Groene Vlag binnen haalden en zijn ervan overtuigd dat met verdere ondersteuning en begeleiding, de betrokkenheid en het enthousiasme van alle leerlingen zullen groeien. We kijken ernaar uit om samen te blijven werken aan jullie prachtige initiatieven en duurzame toekomst.

Duurzaamheidsscan:

Jullie school heeft een sterke focus op duurzaamheid, wat duidelijk blijkt uit verschillende initiatieven en voorzieningen. Van de overdekte fietsenstalling tot de vergroende omgeving met het speelbos, kippen, konijnen, moestuinbakken, bomen, struiken, bessenhoek... Het feit dat jullie school ook zonnepanelen, regenwater opvangt... is erg positief.

Een prachtige mural met dieren die ook in de buurt voorkomen, fungeert als een eerste stap om aan passanten duidelijk te maken dat jullie school echt voor "buiten" staat, ondanks dat de groene zone achter de gebouwen ligt en niet zichtbaar is vanaf de straat.

De duidelijke visie van de school die kiest voor duurzaamheid en met de leerlingen buiten zijn en leren is een sterke basis.

SMART-doelen en actieplanning:

Gefeliciteerd aan de school voor het succesvolle actieplan! Jullie dienen jaarlijks een actieplan én de evaluatie daarvan in bij de stad Diest, waarvoor jullie een financiële beloning ontvangen. Dit biedt een solide houvast voor alle leerkrachten om hun lessen hierop af te stemmen.

Jullie school werkt met een jaarthema, waarbij de hele school zich vol enthousiasme inzet. Dit jaar was het thema "De buitenkans boomt... en droomt", met een focus op bomen. Dit thema

werd tot leven gebracht door kunsteducatieve projecten en activiteiten in de natuur in samenwerking met vzw Kunstlicht. Elke workshop begon met een krachtig prentenboek dat perfect aansloot bij het projectthema. Daarnaast werd er in elke workshop tijd genomen om te filosoferen over de bedreigde natuur en onze mogelijke rol daarin. Het project werd afgesloten met de officiële opening van de permanente expo. De kinderen van de school werden opgeleid als gids om bezoekers wegwijs te maken door de tentoonstelling. Wat een prachtige prestatie en betrokkenheid van zowel leerlingen als leerkrachten!

Verschillende andere acties kwamen tijdens ons gesprek aan bod en werden voorgesteld:

- Lokale Producten: fruit en groenten, aangeboden door de "fruitmama's" en via de geefkast (onderdeel van het brooddozenproject), zijn afkomstig van lokale handelaars.
- Boomplantactie: Leerlingen van de derde graad hebben zelf boompjes geplant op een van de speelplaatsen.
- Project Brooddoosnodig: In het "winkeltje" liggen altijd fruit en groenten beschikbaar voor iedereen. Dit zorgt ervoor dat elk kind iets gezonds kan eten, ook als ze dat niet van thuis meekrijgen (link naar armoede). Leerlingen van de vijfde en zesde graad zorgen ervoor dat rot fruit wordt verwijderd (verantwoordelijkheidszin).
- Rondzwervende koekendozen: Leerlingen hebben een actie opgezet voor achtergebleven brooddozen. Ze hebben deze in het zicht gezet met een slogan en affiche "Wat een berg. Is dat niet erg?". Wat toch nog overblijft, wordt gegeven aan een organisatie voor gezinnen in armoede.
- Voor de actiedag "Missieminder" maakten jullie een weggeefkast met de slogan "Neem wat je nodig hebt, geef wat je over hebt". Fijn dat dit ook voor de buurt wordt opengesteld.
- Vogeltelweekend: Verschillende vogelhuisjes met webcams zijn geïnstalleerd, zodat leerlingen de vogels kunnen volgen.
- Composteren: Een compostmeester heeft de school bezocht en verteld over gezonde bodems en compost maken. Jullie hebben alles in huis om het kringloopverhaal aan op te hangen; composthoop, kippen, moestuin...
- Helm op, fluo top
- Educatieve fiches gemaakt door leerling(en) over de fauna en flora voor het speelbos
- Aanleg blotevoetenpad (ism sta Diest, IGO, oudercomité)
- Mooimakers: zwerfvuilopruiactie in de buurt
- Kippenproject: De verzorging van kippen biedt ook veel leeransen voor de leerlingen.
- Verkeersveiligheid (Dr. Mobi): Met behulp van een GoPro worden verkeersfouten geregistreerd.

Tip: Deze GoPro kan ook gebruikt worden om veilige routes te tonen en ouders te motiveren. Een interessant project rond mobiliteit dat mogelijk ook interessant is: <https://k-s.be/groen-speelweefsel/>

- Buitenspelen/lessen: Tijdens de speeltijd is er uitleen van verschillende buitenspelen. Jullie deden ook extra veel buitenactiviteiten op de buitenspeldag.

Tip: Jullie nemen reeds deel aan de buitenlesdag. Extra informatie over het buiten les geven, handig en instrumenten en inspiratie van andere scholen vind je op <https://mosvlaanderen.be/themas/buiten-leren>. Ook het praktijkboek "klassen zonder muren" kan een goede insteek zijn.

Het project <https://www.speelplaatsmettoekomst.be/> biedt tevens een interessante insteek.

Tip: Jullie zetten actief in op bewegend leren. Zoals jullie zelf aangaven kan dit gecombineerd worden met buitenlessen. Ga na waar er kansen liggen om te combineren, snuister ook eens met het team in de inspiratiemappen van collega Annabelle en doe aan kruisbestuiving. Dit kan zeker tijdens een pedagogische studiedag of een personeels- of teamvergadering onder begeleiding van Beatrijs, jullie MOS-begeleider.

Jullie inzet en creativiteit bij het ontwikkelen en uitvoeren van deze acties zijn inspirerend. Blijf vooral doorgaan met deze waardevolle projecten, want ze maken een groot verschil voor de school en de gemeenschap.

Meten en evalueren:

Ons bezoek en de werksessie kan je beschouwen als een vorm van evaluatie, dat je samen met de trekkers hebt gedaan, en je samen wat zaken heeft bijgebracht over wat goed loopt en nog beter kan.

Tijdens onze werksessie gaven jullie ook aan dat een MOS-jaar geslaagd is als alle acties geïmplementeerd zijn, als het vaste waarden zijn, maar telkens geëvalueerd en bijgestuurd worden waar nodig of gewenst. Mooie doelstelling!

Met de oefening over het schoolfeest en bespreking van de aanpak van het voorbije schoolfeest, zagen we dat duurzaamheid al een rol speelt in beslissingen, zoals het gebruik van gebreide vlaggetjes en herbruikbare borden van de kringloopwinkel. Ook is het voor de leerlingen een evidentie te gaan voor de meest duurzame keuzes bij de organisatie van een fictief schoolfeest. Sterk!

Ik lijst de antwoorden op die jullie samen met de leerlingen gaven tijdens de werksessie. Het kan een handige insteek zijn om mee te nemen naar de werkgroep.

Wanneer is een MOS jaar geslaagd voor jullie?

- Dat we alles wat we gepland hebben ook hebben gedaan.
- Als de acties een vaste actie worden, die jaarlijks wordt herhaald
- Als de acties gekoppeld zijn aan de schoolvisie
- Als al onze projecten klaar zijn
- Als we veel geslaagde acties hebben gedaan en wat beter deden als vorig jaar

Op welke wijze evalueren jullie een MOS jaar?

- Door te meten en de acties evalueren op de bijeenkomst van de helden
- Na de actie komen we samen en bespreken we het.
- De MOS evaluatie in opdracht van de stad Diest.

Wat doen jullie met de resultaten van de evaluatie van een MOS jaar

- We gaan de resultaten bekijken en zien wat goed/slecht was.

DEPARTEMENT OMGEVING

- De resultaten worden gedeeld met de ouders.
- De resultaten worden meegenomen naar het volgende jaar.

Curriculum:

Het curriculum bij jullie op school is volop in ontwikkeling, met een focus op het nieuwe leerplan "Ik en de wereld" voor Wereldoriëntatie. Voor dit vak maken jullie vanaf volgend schooljaar gebruik van de Wouw-methode in plaats van Mundo. Hierbij werken leerkrachten van verschillende graden samen, komen ze regelmatig bijeen om ideeën uit te wisselen en afspraken te maken over de invulling in de verschillende leerjaren.

Als Eco-School kunnen jullie deze positieve ontwikkelingen nog verder uitbreiden. Denk samen met de leerkrachten (en evt. ook de helden) na over hoe jullie dit kunnen opschalen en verdiepen, en hoe jullie elkaar hierbij kunnen ondersteunen.

Jullie hebben aangegeven dat er extra ondersteuning nodig is om leerkrachten meer buiten te laten lesgeven. De visie en ideeën zijn er al, nu is het tijd om actie te ondernemen en eventuele drempels weg te nemen.

Tip: Plan voor volgend schooljaar alvast een MOS-vorming 'Buiten lesgeven'. Deze vorming, op maat van jullie school, begint met enkele theoretische kaders zoals de Taxonomie van Bloom en het OutdAre Teaching-kader. Bespreek samen met Beatrijs jullie noden en mogelijke benaderingen. Neem ook een kijkje op <https://www.outdareteaching.be/>

Het is fantastisch om de natuur zowel binnen als buiten de klas te integreren. Van vlinderkasten tot kuikentjes en zelfs een Paasboom die later buiten wordt geplant met een voederplaats in het zicht, zodat de leerlingen vanuit de klas kunnen kijken naar de vogels die aan- en afvliegen. De mogelijkheden om de natuur rond jullie school educatief in te zetten zijn eindeloos. Het is bemoedigend om te zien dat een aantal leerkrachten interesse tonen, er tal van ideeënmappen zijn en er al vormen zijn georganiseerd.

Hoewel jullie nog niet met de SDG's hebben gewerkt, kunnen deze een waardevolle toevoeging zijn.

Tip: MOS heeft handige instrumenten ontwikkeld om kennis te maken met deze duurzaamheidsdoelstellingen. Overweeg deze te gebruiken tijdens brainstormsessies voor acties of bij het vormen van jullie visie. Plannen om de SDG's nog meer als kader te gebruiken, raadpleeg dan zeker SDG@school.

Samen kunnen jullie nog meer stappen zetten richting een duurzaam en inspirerend onderwijs!

Draagvlak en leerlingenbetrokkenheid:

Jullie school zet geweldige stappen op het gebied van duurzaamheid en betrokkenheid! Alles staat of valt met jullie "Helden in 't Groen". Het is prachtig om te zien dat jullie veel eigenaarschap aan de leerlingen geven. De helden komen maandelijks samen en stellen zich hiervoor vrijwillig kandidaat, wat toont dat er een intrinsieke motivatie is om actief deel te nemen aan duurzame initiatieven.

DEPARTEMENT OMGEVING

Dit jaar organiseren jullie voor het eerst verkiezingen voor de "Helden in het Groen," waarbij kandidaten zich via presentaties voorstellen en worden verkozen met een echt stemblad en stemhokje. Dat 12 van de 28 leerlingen van groep 3 zich kandidaat stellen, toont aan dat de "Helden in het Groen" een grote aantrekkingskracht hebben. Geweldig werk!

Tip: Misschien kunnen ouders ook nog een rol opnemen binnen deze helden? Nu is het een groepje leerlingen en leerkrachten. Er zijn zeker betrokken ouders die vanuit de visie-oefening misschien kunnen doorgroeien naar het heldenstatus?

Tip: ook de ideeën die in de presentaties van de leerlingen aan bod komen kunnen een goede basis zijn om nieuwe acties op te zetten op vlak van duurzaamheid. Ook het aantal stemmen, kan een indicatie zijn van het belang dat bepaalde acties hebben, tegelijkertijd ook een vorm van "meten en evalueren". Hou alle ideeën en resultaten die uit de stemming komen zeker vast voor het volgende schooljaar.

Tijdens de werksessie Eco-Schools hadden jullie gezorgd voor een interessante mix van betrokkenen, waaronder acht leerlingen, de directrice, twee leerkrachten en een ouder/partner van de milieudienst. Het is positief om een breed netwerk op te bouwen met partners zoals de landelijke gilden, ouderraad, lokale handelaars, chiro en de milieudienst.

Tip: Jullie zetten al heel mooi in op een Whole School Approach. Misschien zijn er nog meer partners die jullie kunnen betrekken? Dankzij de MOS-vorming Whole School Approach brengen jullie hiaten en mogelijke kansen in beeld. Meer info hierover kunnen jullie bij de MOS-begeleider verkrijgen. Jullie zijn er al sterk in, maar ook MOS hanteert het kader van de [De 'Whole School Approach' | MOS \(mosvlaanderen.be\)](https://mosvlaanderen.be)

De betrokkenheid van de buurt bij initiatieven zoals het rapen van afval in het kader van Moomakers en het opzetten van een ruilkast voor speelgoed en schoolspullen op de speelplaats is opvallend. Dit initiatief heeft zelfs inspirerend gewerkt, gezien de opkomst van stekjes en boekenruilkasten in de straat. Dit illustreert hoe participatie kan leiden tot bredere betrokkenheid en gemeenschapszin.

Om de hele school bij acties te betrekken, maken jullie vaak gebruik van stemmingen en wedstrijden, bijvoorbeeld bij het kiezen van het soort boom of het bedenken van ideeën voor de speelplaats. Dit is een toegankelijke en snelle manier om betrokkenheid te vergroten, maar er liggen misschien kansen om het nog meer educatief uit te werken.

Tijdens een oefening van de werksessie "Organiseer het schoolfeest" konden de leerlingen gemakkelijk de juiste keuzes voorstellen en argumenteren. Dit getuigt van zowel kennis als een kritische, duurzame geest. Dit laat zien dat de leerlingen niet alleen betrokken zijn, maar ook goed geïnformeerd en in staat zijn om hun standpunten effectief te communiceren.

Tot slot zijn tijdens de sessie de verschillende fasen van participatie besproken, waarbij de leerlingen voorbeelden gaven bij elke stap. Een interessante toevoeging was het concept van "mee-weten," waarbij bijvoorbeeld bij MissieMinder via Smartschool een link naar de website werd gedeeld voor extra achtergrondinformatie.

DEPARTEMENT OMGEVING

Informereren en communiceren:

Jullie communicatie is uitstekend. De website is zeer informatief, er is een presentatie die een volledig beeld geeft van de geplande acties, jullie hebben een buitenkrant voor de ouders, Facebook en de MOS-hoek bij de entree toont acties en plannen voor de speelplaats.

Eco-code:

Bij de ingang van jullie school hangt een wand vol informatie over jullie inzet voor duurzaamheid. Het geeft een helder beeld van de acties die jullie hebben ondernomen en de plannen die nog in het verschiet liggen, zoals de vergroening van nog een stuk verharde speelplaats (met steun van de provincie Vlaams-Brabant en begeleiding van Beatrijs).

Dit jaar hebben jullie samen met ouders, leerkrachten en leerlingen een schoolvisie opgesteld. De boom, die werd gemaakt in het kader van jullie jaarthema en tegelijk symbool staat voor de vier kernwaarden van jullie school, waaronder duurzaamheid, hangt vol met ideeën die nog gerangschikt en geprioriteerd worden. Jullie aanpak voor visievorming is grondig en veelzijdig

Op verschillende niveaus – van de kinderen en leerkrachten tot de school als geheel en zelfs op macroniveau – wordt duurzaamheid serieus en doordacht aangepakt.

Tip: Denk eens na hoe jullie jullie ook de 4 pijlers kunnen samenvatten en breed communiceren: via een tekst, een gedicht of misschien wel een filmpje?

Advies:

We willen graag nogmaals onze dank uitspreken voor jullie inzet en visie op duurzaamheid en jullie streven naar erkenning als Eco-School. Om jullie verder te ondersteunen in dit proces, hebben we enkele suggesties in de bovenstaande tekst geformuleerd maar ook volgende extra concrete tips.

Veiligheid:

- Het voorval met de giftige besjes was ongelukkig, maar het biedt een waardevol leermoment. Deel tips en informatie met leerlingen en ouders over welke planten veilig zijn en hoe ze giftige planten kunnen herkennen.
- We begrijpen dat er zorgen zijn over de veiligheid bij het gebruik van wadi's. Dit biedt echter een prachtige kans om innovatief te denken en veiligheid te combineren met duurzaamheid. Voorbeelden van andere scholen tonen aan dat dit prima samen kan gaan. Achtergrondinfo: <https://dms.oost-vlaanderen.be/download/1c097db6-c7db-4952-bbea-674e28107b96/Fiche%20Wadi.pdf>

Buitenlesgeven:

- Jullie school heeft veel te bieden met de groene speelplaats en het speelbos. Benut deze leerkansen optimaal in het curriculum en in de lessen. Hoewel er al buiten les

DEPARTEMENT OMGEVING

wordt gegeven, kan dit nog frequenter gebeuren. Gebruik de natuur nog meer als leermiddel.

- Voorbeeld plantenbakken: Per klas komt er een plantenbak waarin waarschijnlijk kruiden worden gezaaid of geplant. Overweeg de educatieve meerwaarde van verschillende plantensoorten, zoals geur-, smaak- en zintuigenplanten. Jullie hebben al goede ideeën zoals het gebruik van gerecycleerde materialen, meter-en peterschap...
- Er zijn scholen in de buurt die veel ervaring hebben met buiten lesgeven. Ga ook daar eens piepen om concrete tips mee te krijgen.
- Overweeg extra opleiding zoals "Loose Parts" of een vormingsdag over "Outdare Teaching" voor leerkrachten. Dit kan als pedagogische studiedag ingepland worden.
- Laat koplopers andere leerkrachten inspireren door een buddy-systeem. Pluim de leerkrachten die al succesvol buiten lesgeven en laat anderen hun ervaringen delen
- Het weer vormt soms een drempel. Overweeg de aanpak van andere scholen die bijvoorbeeld werken met laarzen.
- De link met andere leerdoelen kan helpen zoals bewegend leren, mentaal/lichamelijk welzijn, gezondheid ...

Varia

- Wil je een project starten over klimaat, neem dan zeker een kijkje op 'tools' op de website: [Klimax \(vlaanderen.be\)](http://Klimax(vlaanderen.be)), de [klimaatroadmap](#) en [-proeven](#)
- Neem zeker ook een kijkje voor inspiratie wat betreft educatief aanbod op [klacement waar MOS een deelsite heeft](#).

Indien jullie nood hebben aan ondersteuning, contacteer zeker jullie MOS-begeleider Beatrijs Maesen.

Muriel Geldhof, MOS-coördinator

